

1 lutego 2022 roku

STANOWISKO **Marszałka Województwa Warmińsko-Mazurskiego**

z dnia 1 lutego 2022 roku

w sprawie projektu modernizacji linii kolejowej nr 223
Czerwonka – Biskupiec – Mrągowo – Mikołajki – Orzysz
w ramach Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej Plus
do 2028 roku

Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego wyraża głębokie poparcie i osobiste zaangażowanie w kwestii rozwoju transportu kolejowego w regionie Warmii, Mazur i Powiśla. Nie ulega wątpliwości, że modernizacja kolei pozytywnie wpływa na szeroko pojmowany rozwój społeczno-gospodarczy regionu. Także w tej płaszczyźnie zarząd województwa otwarcie angażuje się w programy umożliwiające pozyskanie dofinansowania ze środków zewnętrznych, opartych m.in. na środkach europejskich oraz budżecie państwa.

Jednym z wyrazów aktywności zarządu województwa warmińsko-mazurskiego w tej materii jest partycypacja w Programie Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej Plus do 2028 roku. Władze regionu pracowały nad możliwością dofinansowania trzech projektów w ramach programu Kolej Plus: modernizacji linii kolejowej nr 223 (Czerwonka – Biskupiec – Mrągowo – Mikołajki – Orzysz), linii kolejowej nr 041 (Gołdap – Olecko – Ełk) oraz linii kolejowej nr 35 (Ostrołęka – Chorzele – Wielbark – Szczytno; odcinek na terenie województwa warmińsko-mazurskiego). Należy zaznaczyć, że opracowanie tych projektów było poparte merytoryczną, wnikliwą analizą, a nie sugerowaną reakcją zarządu województwa na rzekome zewnętrzne naciski polityczne.

Wyżej wymienione projekty spełniły wszelkie kryteria i po ocenie formalnej znalazły się w grupie 96 wniosków zakwalifikowanych do II etapu naboru, gdzie dopiero studium planistyczno-prognostyczne i złożenie dokumentu zabezpieczającego finansowanie będzie decydować o realizacji projektu.

Konstrukcja Programu Uzupełniania Lokalnej i Regionalnej Infrastruktury Kolejowej Kolej Plus do 2028 roku zakłada, że po stronie samorządów wnioskujących o dofinansowanie

modernizacji linii kolejowej jest zobowiązanie pokrycia wkładu własnego w wysokości 15% wartości inwestycji, a także sfinansowanie wszystkich kosztów niekwalifikowanych (i podatku VAT od nich), do których zalicza się m.in. budowa i utrzymanie infrastruktury towarzyszącej (drogi i chodniki do przystanków, parkingi, węzły przesiadkowe, infrastruktura handlowa, dworce kolejowe). Wytworzone w procesie budowlanym elementy infrastruktury kolejowej jako środki trwałe ma następnie przejąć na majątek spółka PKP Polskie Linie Kolejowe – zarządca infrastruktury kolejowej. To oznacza, że mimo zapewnienia wkładu własnego do projektu oraz pokrycia kosztów niekwalifikowanych przez samorządy, wnioskodawca (w tym przypadku województwo i partnerzy) nie będzie miał żadnej podmiotowości w zakresie własności wytworzonej infrastruktury, na którą wyklada środki.

Jest to wyraźne deprecjonowanie roli, jaką w całym procesie inwestycyjnym odgrywają samorządy, dla których pokrycie tak dużych kosztów jest wyjątkowo trudnym zadaniem, zwłaszcza w obliczu systematycznego ograniczania ich możliwości budżetowych.

Zarząd województwa zaprosił do współpracy w realizacji ww. projektów samorządy lokalne, przez tereny których przebiegają rzeczne linie kolejowe. Wszystkie JST pozytywnie odpowiedziały na zaproszenie. W toku ustaleń przyjęto metodologię podziału partycypacji w zabezpieczeniu wkładu własnego do projektu: spośród wymaganych 15% wartości inwestycji jedną połowę tej części sfinansuje samorząd województwa, a drugą połowę – samorządy lokalne.

Przyjęte założenia uzyskały pełną aprobatę jedynie wśród samorządów, przez tereny których przebiega trasa linii kolejowej nr 223 (Czerwonka – Biskupiec – Mrągowo – Mikołajki – Orzysz). Skutkiem tego dalej procedowanym projektem modernizacji linii kolejowej w województwie warmińsko-mazurskim w ramach programu Kolej Plus jest wspomniana linia nr 223.

Zarząd województwa przystąpił do przygotowania Wstępnego Studium Planistyczno-Prognostycznego dotyczącego linii nr 223, który został zrealizowany w całości w oparciu o środki z budżetu województwa. Wyniki analizy, wykonywanej pod wytycznymi PKP PLK, wskazały, że całkowite nakłady netto projektu znacznie wzrosły – z pierwotnie podawanej przez PKP PLK kwoty 535 mln zł do aż 851 mln zł, tj. wzrost o niemal 60%. Analogicznie wzrosła także wymagana od samorządów wartość wkładu własnego z ok. 80 mln zł do aż 128 mln zł.

Mimo rażącego wzrostu kosztów inwestycji, zarząd województwa konsekwentnie utrzymuje swoją deklarację dotyczącą sfinansowania połowy wymaganego wkładu własnego

do wartości projektu (kwotę analogicznie zwiększono o 60%, tj. ponad 20 mln zł, względem pierwotnie planowanej), a ponadto uruchomienie i utrzymanie czterech par pociągów przez pięć lat na rzeczonych liniach. Tylko to działanie wiąże się z kosztem ok. 13 mln zł rocznie z budżetu województwa.

Niespełna rok temu, tj. 12 lutego 2021 roku, Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego wystosował oficjalne pismo zaadresowane do Prezydenta RP, Prezesa Rady Ministrów oraz Prezesa PKP PLK. Zwrócono w nim uwagę na wspomniany fakt deprecjonowania podmiotowości samorządów w programie, a także stwierdzono, że kryteria II etapu naboru wniosków do programu Kolej Plus nie uwzględniają specyfiki poszczególnych regionów. Skutkiem tego jest sytuacja, w której większe szanse na pozyskanie dofinansowania mają bogatsze samorządy kosztem tych mniej rozwiniętych. W istocie podważa to nadrzędny cel programu Kolej Plus, jakim miało być upowszechnienie transportu kolejowego, na terenach których dostęp do niego dotychczas był ograniczony.

Ponadto, skutkiem dobrego partnerstwa zarządu województwa z zainteresowanymi samorządami lokalnymi jest wspólne delegowanie pisma z dnia 17 listopada 2021 roku do PKP PLK, które jest głównym beneficjentem i realizatorem zadania własnego w programie Kolej Plus. W treści pisma samorządy – na czele z zarządem województwa – zapraszają spółkę PKP PLK do wspólnych rozmów ze stroną samorządową celem analizy zakresu inwestycji dotyczącej rozbudowy linii kolejowej nr 223 oraz ewaluacji zapisów programu Kolej Plus, warunkujących prawną możliwość partnerskiego i podmiotowego uczestnictwa w nim samorządów. Wciąż liczymy na satysfakcjonujące rozwiązania w tej materii.

Marszałek Województwa
Warmińsko-Mazurskiego